
*Acta des particulieren synodi, gehouden tot Hoorn
den 25 Junij 90.*

Eerst zijn naer anroepinge van des Heeren name vercoren **ANDREAS**

DIRRIXZ, dienaer des woorts tot Enchuysen, tot praesidem ende tot assessorem CLEMENS MARTINI, dienaer des woorts tot Hoorn, ende tot scribam CHRISTIANUS MERLINUS, dienaer des woorts tot Outcaspel etc.

De credenciebrieven gelesen zynde, zyn verschenen :

Van wegen der classe van Hoorn: CLEMENS MARTINI, dienaer des woorts tot Hoorn, CORNELIS MEYNAERTZ, dienaer des woorts tot Berchout, GERBRANT GERBRANTS, ouderlync van Hoorn, ende PIETER JANSZ, ouderlync van Hoochwout.

Van wegen der classe van Enchuysen: ANDREAS DIRRIXZ, dienaer des woorts tot Enchuysen, JOANNES ILSTANUS, dienaer des woorts in Hem, CORNELIS JANSZ, ouderlync in Enchuysen, OUTGER VOLCKERSZ, ouderlync in Boekarspel.

Vuyt de classe van Edam zyn verschenen HENDRIC JANSZ, dienaer des woorts tot Zuyderwouwe, HENDRIC FRANSZ, dienaer des woorts op Marken, LAMBERT JANSZ, ouderlync tot Edam, JAN HEYMENSZ, ouderlync tot Muennickendam

Vuyt den classe van Almar: JACOBUS LOMANNUS, dienaer des woorts tot Almar, CHRISTIANUS MERLINUS, dienaer alsboven, MATHYS BACKER, ouderlync tot Almar, JAN JACOBS, ouderlync tot Outcaspel voorz.

Van wegen der classe van Harlem: JOANNES BOGAERT, dienaer des woorts tot Harlem, JOANNES JANSZ, dienaer des woorts tot Wormer, JAN VERKREIJL, ouderlync tot Harlem. GERRIT OLFERTSZ, ouderlync tot Oostzanen.

Van wegen der classe van Amsterdam: JACOBUS ARMINIUS, dienaer des woorts tot Amsterdam, PETRUS ARRITIUS, dienaer des woorts tot Muyden, HENDRIC OLFERTZ, ouderlync van Amsterdam, GERRIT JANSZ, ouderlync van Naerden.

Belangende de instructien zo zyn de zwaricheden der kercken, in den classibus geresolveert zynde, in den synodo voorgesteld ende is daarvan gehandelt ende besloten als volcht.

[ART. 1.] ¹⁾ Is vooreerst opgelesen de zwaricheyt des classis van Hoorn angaende de zake LAMBERTI VALCKENAER, of men hem weder tot den dienst des g. woorts sal toelaten. Is geresolveert, dat overmits zyn bevonden geworden de stemmen der 6 classen tegen elcanderen te stryden, als drie, die hem van den dienst afstemmen, strydende tegen 3, die hem admitteren, dat de gedeputeerde broederen der zake sullen vertoon een yeder in zynen classe, of eenige classen souden willen ver-

¹⁾ De articuleering, die in C niet voorkomt, is hier overgenomen uit B.

staen tot veranderinge van haer genomen resolutien, zo tot zyn anstemminge als tot afstemminge van den voornoemden dienst, ende in gevalle de resolutien noch sullen bevonden werden tegen den anderen te stryden, of de voornoemde classen niet souden willen verstaen, dat het geschil door den lote soude mogen gedecideert werden. Ende zo hy VALCKENAER door de stemmen ofte het lot van den dienst geweert wierde, dewyle syn hoochste noot ende armoede wel nootsakelic vereysschen eenige alimentatie, so heeft het synodus besloten, dat men tot synen onderstande voor dit lopende jaer vuyt den zes classen sal opbrengen de somme van 140 gulden. Ende is tot dien eynde door overstemminge een yeder classe gestelt op een zeker quote, als: Hoorn op 25 gulden, Enchuysen 15 gulden, Edam 15 gulden, Alomar 25 gulden, Amsterdam 30 gulden, Harlem ooc 30 gulden, zonder nochtans dese quotisatie te trecken in consequentie. Ende is hem van den voornoemden synodo op de hant ende in minderinge van de voornoemde somme gegeven 20 guldens. Van welckes alles een yegelic classe metten eersten den classe van Hoorn sal overscryven, wat zy van desen zullen geresolveert hebben.

[ART. 2.] Ten anderen, nopende het gravamen, by den classe van Harlem voortgesteld, of het niet raetsaem es, dat men de oude dienaers, die voor den viant vluchten moeten ofte om wettelicke oorsaken van haren dienst ledich zitten, zal weder totten dienst bevoorderen, liever ende aleer dan dat men zo haestelic toeloopt zonder grooten noot eenige persoonen van haren hantwercken ofte hanteringen nieuwelic tot den dienst te beroepen. Is van den broederen des synodi geresolveert, dat men vooreerst ende vooral alsulcken ouden dienaren voor alzuleke nieuwen persoonen sal voorderen totten dienste.

[ART. 3.] Voorder angaende de 2 vragen, by den classe van Amsterdam voortgesteld, ten eersten of men wyders sal verzoecken ende den Generalen Staten andienen doorsaken, waeromme wy nodich achten, dat men den nationalem synodum sal beroepen; ten anderen oft niet raetsaem es den heeren Staeten an te dienen ende kennesse te doen hebben onses particulieren synodi naer gebruec der Zuythollantschen kercken, heeft op beyden desen het synodus geresolveert als: op het eerste, dat men voor desen tyt sal laten berusten het anzoeken by den voornoemden Staeten om te vercrygen eenen nationalem synodum; op het andere, dat men blyven sal by het oude gebrueck.

[ART. 4.] Ende alzo eenige broederen den synodo in gedachtenisse gebracht hebben den ellendigen stant der kercken Christi tot Medenblick, is voor goet gevonden, dat men van wegen des synodi den E.E. grave

MAURITS ende Staeten van Hollant denselven ellendigen stant sal by requeste vertoonen, verzoekende hare goede assistencie, ten eynde dat de bedroefde staet derzelver kercke gebetert mochte werden.

[ART. 5.] Alzo SIMONS PAUWELS in de vergaderinge verschenen es, verzoekende, dat de broederen hem in eenige plaetse wilden tot den dienst des woorts voorderen, so heeft het synodus tot bevoorderinge synder sake goetgevonden, dat men hem tot eenen dienaar sal recommanderen tot Urshem, dewyle hetselve synodus verstaet, dat dezelve kercke tot hem wel soude genegen zyn. Ende opdat de recommandatie des synodi by die van Urshem te meerder cracht hebbe, hebben de broederen gecommitteert CORNELIUM MEYNERTSZ, dienaar des woorts tot Berchout, ende CLAES ALBERTSZ, dienaar des woorts tot Grosthuisen, om te verschynen by de gemeynte ende overheyte van Urshem voornoemd om hen te bewegen, dat zy wilden verstaen tot anneminge des voornoemden SIMON PAUWELSSZ, hen voorhoudende, dat hy hem wel sal tevreden houden met een cleyn onderhout als van 175 gulden ofte 150 gulden. Hetgene dat hierinne gebreeet totte 200 gulden, sal voldaan werden of by den heeren Staeten ofte by den classen.

[ART. 6.] Angaende het gravamen der classe van Almar, belangende de zake ANDREE VOLCKERSZ, dienaar des woorts tot Valcooge, te weten dattet synodus soude willen annemen hem te onderrichten in alzulcken stucken, daerinne hy geschillich es metten Gereformeerden kercken, namelic int stuc van de praedestinatie, twederley beroepinge ende zekerheyte der salicheyt, mitsgaders of men den voornoemden ANDREAM sal dulden in syn verstant, zo hy in tzelve blyft persevererende, dan of men tegen hem sal procederen door kerkelieke middelen. Is geresolveert het naervolgende:

[ART. 7.] Alzo ANDREAS VOLCKERTZ op den synodum verschenen es ende naerdats zyne schriftelike belydenesse gelesen, geexamineert ende hy persoonlic ooc daerop es angehoort geworden, so heeft hy hem also verclaert op den voornoemden pointen, dat hy den synodo genouchsaem contentement gedaen heeft door het scriftmatich andwoorden op alzulcke vragen, die het synodus vuyt syn belydenesse getrocken ende hem afgevraecht heeft, temeer hy hierenboven rondelick verclaert heeft, alsdat hy blyft by de belydenesse der 37 articulen der Nederlantschen kercken, die hy over langen tyt in den classe van Almar onderteykent heeft ende noch bereyt es tot allen tyden deselve te onderscryven. Sal de voornoemde ANDREAS vermaent zyn hem voorzichtiglic te dragen zo op den predicstoel als in dagelicxe communicatien, opdat de onverstandigen (dewijle hy suspect gehouden wert) geen oorsake nemen om hem achter den rugge te calumnieren. Item dat hy van hem sal afwysen degene, die, in desen

voornoemden poincten ongezont zynde, hem souden meynen door den decsel zyns persoons in hare dwalingen te behelpen ende stercken. Sal de classe van Almar op haer nemen te vermanen zijne partie, dat zy haer voortan stille houden.

[ART. 8.] Zullen op morgen by mynheeren den Gedeputeerden Raden van Noorthollant vuyt name des synodi verschynen onse lieve broederen CLEMENS MARTENS ende JACOBUS LOMANNUS, dienaeren des woorts, om te verzoeken dat myn voornoemde heeren wilden middel schaffen, ten eynde dat de kerckendienaer tot Hoochwoude, van de overheyth aldaer buyten weten ende bewillinge der kerckenraed van den dienst verlaten synde, ende dat om geen ander oorsake, dan omdat zy ten anderen maele van myn voornoemde heeren belast zyn hem breeder onderhoudinge te doene, tot Hoochwoude by syne gemeente blyven mochte.

[ART. 9.] Het naestcommende synodus sal naer omgaende ordeninge tot Enchuysen gehouden werden, welcke classe de vuytscryvinge van dien sal doen twee maenden, voordattet gehouden sal werden.

Censura morum gehouden zynde, zyn de broederen in goeden eendrachticheyt van elcanderen geschieden. Aldus geeyndiget tot Hoorn desen 27 Juny 90.

ANDREAS DIRCKSZ, dienaer des woordts in Enchuysen,
synodi praeses.

CHRISTIANUS MERLINUS, synodi scriba.